

L'origen del fet.

L'origen dels castells, tal com els coneixem avui en dia, no és molt clar, sobretot si mirem molt lluny en el temps, però es creu que, molt probablement, són una evolució del **ball de la moixiganga** i del **ball de valencians**, que eren una espècie de ball que sempre acabava amb l'aixecament d'una torre d'homes. Els castells semblen nèixer de l'emancipació de la torre de la resta del ball, en voler-la fer cada cop més alta i arriscada. Les primeres colles van nèixer a Valls, i l'afició s'estengué ràpidament per tot el camp de Tarragona i el Penedés.

El 1794 és la data més antiga que es té de castells, tot i que l'activitat més intensa és ja durant el segle XIX : el 1819 es tenen notícies del primer castell de vuit (segurament un quatre de vuit) i entre 1845 i 1846 ja es va fer el primer tres de nou. Fruit de la competència i rivalitat entre les dues colles vallenques (la Vella i la Nova) hi hagué un constant esperit de superació, aconseguint-se grans castells. Així, sovintejaren castells com el tres de nou, quatre de nou, torre de vuit, pilars de sis i de set folrats, tres de vuit aixecat per sota, ... Però destaquen sobre cap altra construcció el **quatre de nou net** (és a dir, sense folre) fet i desfet només una vegada en tota la història castellera, a Tarragona l'any 1882, el **cinc de nou amb folre** i el **pilar de vuit amb folre i manilles**. És extraordinari el mèrit d'aquells castellers, gent sobretot dedicada a la pagesia, que vivia els castells d'una manera intensíssima (pensem que potser es passaven tot l'estiu recorrent poblacions per actuar, a peu i sense bons camins). A partir de 1890 s'inicià a poc a poc la decadència

